

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto . . . gld. 21.—
Za samo večerno izdanje . . . 12.—
Za pol leta, četrta leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Zjutranje izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

3 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinosti“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 20. (Nagodbni odsek.) V nadaljevanju generalne razprave je govoril poslanec Heeger (nemška ljudska stranka.) Govornik je priporočal, naj se Avstrija popolnoma loči od Ogerske, se je izrekel za popolnitev konzulatov v varstvo razpečavanja blaga v Orientu: za olajšave z obrti in znižanje davkov, ter je konečno predlagal, naj se nagodbi ne pritrdi, a vlada naj ukrene, kar je potreba za gospodarsko in politično samostojnost Avstrije.

Dunaj 20. (Zbornica poslancev.) Poslanec Schönherr je predlagal nujno, naj se razveljavi § 14 za dobo sedanjega ministerstva ali tudi posamičnih njemu pripadajočih ministrov. Ko so se rešili še nekateri predlogi, tičejo se bede ljudstva, se je pretrgala seja, ki se bode nadaljevala v torek.

Dunaj 20. »Politische Correspondenz« javlja, da se ruski minister za vnanje stvari, grof Muravijev, pripelje jutri na Dunaj.

Dunaj 20. Na železniški progi Št. Peter-Reka zopet vozijo osebni vlaki. Pred udrtim predorom morajo potniki prestopiti na drugi vlak.

Budimpešta 20. (Zbornica poslancev.) Razprava o dnevnem redu se je nadaljevala, ne da bi se bilo kaj sklenilo. Več govornikov je govorilo proti, med temi tudi poslanec Horanszky, ki je izjavil v imenu narodne stranke, da ne more glasovati za idemniteto vlade, dokler ista popolnoma ne pojasni vseh nagodbenih in kvotnih vprašanj.

Jutri ne bode seje, ker bode pogreb ostankov kralja Bele in njegove soproge.

Prihodnja seja v soboto.

Praga 20. »Prager Abendblatt« piše, da se danje zasedanje parlamenta nima doslej še nikakega

pozitivnega vspeha, kar je dokaz, da parlamentarno delovanje noče napredovati, dasiravno se je nehala obstrukcija. To da se v interesu ljudstva ne more nadaljevati. Ako hoče levica, da se ji bode verjelo, da je res volje delati, mora nadaljevati v drugačnem tempo nego, je delala dosedaj.

Petrograd »Novoje Vremja« oporekajo vesti, da se nadeja Nemčija pridobiti dežela od Turčije, ker bi odstop tudi najmanjšega kosa zemlje takoj provzročil delitev in s tem tudi propad Turške države. List je popolnoma prepričan, da je razmerje med Nemčijo in Rusijo izvrstno; istotako tudi med Rusijo in Turčijo ter da ostane tako tudi v bodoče.

»Novosti« so menenja, da se je potovanje nemške cesarske dvojice pričelo sijajno in da utegne koristiti Nemčiji. Bodočnost pokaže, kako bode učinkoval ta dogodek na evropsko ravnotežje.

Pariz 20. Kakor naznanja »Figaro«, se bodo razprave o tem, ali se naj dopusti revizija procesa Dreyfus ali ne, vršile dne 27. t. m. in ne bodo trajale več nego en dan.

Pariz 20. Bančni izkaz. Razmerje 83:02. Doneski 649.000.

Pariz 20. Francoska banka je zvišala diskontne obresti od 2 na 3%.

Lons (na Francoskem) 20. Šest sto rudarjev je stopilo v štrajk.

London 20. Bančni izkaz: 20636000, 27312000, 31144000, 27773000, 34724000, 7296000, 18354000.

Carigrad 20. Poslaniki štirih vlastij pričakujejo za jutri odgovora od turške vlade na poslednjo noto. Kakor se poroča s Krete je angleško vojno sodišče v Kandiji razven dovršenih sedem smrtnih obsodb obsodilo še nadaljnjih 23 oseb na smrt. Angleška straža je prišla pred zidovi mesta Kandije

osem kristijanov, ki so ropali na posestvu nekega mohamedana.

Pošteno lekcijo

je dobila »Grazer Tagespost« radi njenih toliko perfidnih kolikor bedastih dopisov iz Trsta. Lekeija velja tem več, ker je prišla od nemške strani. Tudi mi smo hoteli zopet kreniti po prstih grdega in poleg tega tudi fenomenalno — nevednega pisuna, ker je te dni zopet ponovil nesramno laž, da so naši duhovniki in prvaki hujskali ljudstvo na izgrede in je tudi pogrel tisti konkretni slučaj, na katerega so bili oprli laški poslanci svojo neresnično interpelacijo o izgrelih v Nabrežini in Devinu. Povedati smo mu hoteli, da je dokazano sodnijski, da oni konkretni slučaj se ni dogodil, da o drugih konkretnih slučajih ali dokazih niti v takih stvareh nenavadno iznajdljivi Italijani ne morejo govoriti; a povedati smo mu hoteli tudi, kako navadno pravijo ljudem, ki na podlagi izmišljenih stvari krađejo čast in dobro ime celim vsega spoštovanja vrednim stanovom.

Vse to in še marsikaj družega smo hoteli povedati arogantnemu bebu, ki v graškem listu razpečava svojo lastno — neumnost. Ker pa je prišla dobra lekeija od druge strani, smo opustili to nakano in hočemo tu, kolikor nam le dopušča prostor, posneti izboren članek v graškem »Grazer Extrablatt« o tržaških razmerah, napisan v odgovor na infamije in bedastoče v »Grazer Tagespost«.

»Grazer Extrablatt« piše uvodoma:

Nemško-liberalna stranka je v svoji centralistiški radovelikosti — prav tako kakor sedaj radikalei, — vsikdar pomežikovala z zagreženimi Lahoni, dednimi sovražniki naše monarhije, in rdečica srama mora siliti v obraz vsakemu resničnemu,

čij; nehoté je položila roko na burna, strastno se dvigajoča prsa in nasloniti se je morala ob steno, da ni padla.

V glavi se ji je zopet stemnelo; vrvilo in šumelo ji je zopet po ušesih in v srei jo je hodlo liki z drobno, ostro iglico.

Ah...!

Zlatar ni vedel, kaj in kako, in čudil se je nad njeno hipno izpremembo. Molčal pa je le...

In kakor nora je poletela preko dolgih samotnih ulic, po mestu, povsod... bredila je povsod, ne meneča se za ljudi, za hiše, za vse mesto kakor brez zavesti. Eno le ji je šumelo po glavi, eno le ji je sililo vedno v spomin... »Koliko raje te bo potem imel, koliko bolj te bo ljubil...!«

On njo še kdaj ljubil?!

In hitela je dalje po ulicah, po ozkih in širokih, po samotnih in obljudenih, in slednjič je prišla zopet nehoté pred okno onega zlatarja. —

Vstopila je...

Zlatar se je posmejal zadovoljno in si pogladil polna, podolgovata lica, si obrisal široke judovsko ukrivljeni nos in zamrmral v polno, sivkasto brado: »Aha! — — —

In zbirala je in zbirala, vse pretaknila, vse pregledala in slednjič zbrala par velikih uhanov in lep prstan, z blestečim, vdelanim kamnom. Za ceno se ni pričkala, plačala je, kar je zahteval in naglo odšla iz prodajalne...

In sedaj?

(Pride še.)

PODLISTEK.

VAŠKA SLIKA.

J. KOMÁR.

III.

Na vzhodu je zardela zorna zarja.

Mesto je oživilo.

Kakor če si vrgel v mirno jezero drobnega peska in se začnejo vzbujati in širiti valovi, najprej majhni, ozki kolobarji, nato večji in širji, vedno širji in širji, dokler ne priplavajo s svojimi obširnimi krogi na tiho, mirno obrežje, kjer se porazgubljajo in razpršavajo... tako se je jelo gibati tudi mestno življenje. Najprvo na jednom kraju, potem širje in širje, vedno dalje in dalje, dokler ni vzhajajoče solnce dobilo že vsega po koncu...

Ona je gledala in gledala to živo življenje, zrla in čudoma strmela nad njegovo pestrostjo.

Bila je prvič v mestu...

Hodila je po ulicah brez namena, brez prave zavesti, brez... vsega.

In te izložbe! Moj Bog, koliko bogastva, koliko krasote! — —

Vsa okna, polna najdražjih rečij, polna zlatih pozlačenih veržic, uhanov, prstanov, igel in iglic, polna dragih kamenov, polna biserov, ki so se lesketali v jutranjem solneu tako jasno, tako bleščeče, mameče.

Ustavljala se je tu pa tam pred oknom in strmela v to bogastvo.

Ljudje so hodili mimo in jo gledali, ker je tako strmela v izložbe...

Mislili so pač, da želi istih, da hrepeni tudi ona po teh blestečih, mamečih stvareh. —

Gori koncem ulice je imel jeden zlatarjev svoje bogastvo, nakopičeno v izločnih oknih. Ulica je bila očevidno bolj osamljena, zapuščena od drugih. A ona ni opazila vsega tega. Šla je dalje počasi, zložno po gladkem, opolzlem tlaku in prišla je do zlatarjevega okna...

Ko je gledala vse te bisere in demante, vse te uhane in prstane, pozabila je za hip na svojo nesrečo, na svojo bōl, pozabila na svojo varano ljubezen. —

In zlatar jo je zagledal skozi okno, jo videl, kako je strmela v zlate dragocenosti, in meneal si je zadovoljno roke...

»He, ti lepo dekle! Kako ti ugajajo ti-le uhani? Lepi kaj? — — Aj beži, beži, ti jih pa nič nimaš! Škoda, koliko lepša bi še bila! Ti ne veš, koliko bolj ugajajo mlada dekleta ljubčekom, če imajo tako-le kaj zlatnine, recimo lepe, blesteče uhane, svetel prstan itd. Saj ti imaš gotovo tudi svojega ljubčka, lepega, mladega kakor si ti... Aha, nič ne zardevaj, nič ne bledi... vidim te, — vidiš, in koliko rajši te bo imel, koliko bolj te bo ljubil...

Zavpila je bolešno, ko ji je spomnil teh re-

avstrijski čutečemu patrijotu, ko vidi, kako se neki graški nemški list, da: nemški list, največji list v Gradeu, obkłada z sramoto s tem, da nastopa za irredento, to ničvredno stranko izdajalskega odpadništva do cesarja in države.

Nemškonačionalni pisec onega članka v »Tagespost« zasmehuje na zloben način dejstvo, povdarjano od slovenskih listov: dejstvo, da Trst stoji na slovanskih tleh! Vsakdo pa, kdor ljubi Avstrijo, bi moral, kadar misli na Trst, vsklikati sleherni dan: Hvala Bogu, da je tako!

Domisljavemu piscu onega članka bi svetovali, naj bi se zapisal v kakov kurz o avstrijski zgodovini, in če bi se kedaj drznil do povsem nepoznanega mu predmeta o narodnostih, naj bi malec pogledal v Czörnigovo knjigo »Die Ethnographie der österreichischen Monarchie«. Czörnig je bil člen frankobrodkega parlamenta. Temu možu bode menda vendar verjel nemško-lahonski dečak! Ali ne? Tudi mogoče. »Ljudska« zbesnelost ne pripoznava resnice nikoli.

Potem dokazuje člankar z izgledi, da tržaška tla še niso laška radi tega, ker se tu mnogo obušuje italijanski. V Alzaciji govore skoro izključno francoski, vendar trde Nemei, da so to nemška tla. Ali sega nemška pravičnost le tako daleč, dokler to ugaja temu ali onemu?

V Dalmaciji, v Istri, v grofiji Gorjski so se ljudje priučili italijanščini od Benečanov, ki so iz gole požrešnosti todi ustanovljali svoje kolonije. Radi tega pa te pokrajine niso italijanske, niso in niso. Mogoče je sicer, da mala ali drzna stranka irredentovska, združena z socijalnimi uporniki in anarhistično kamoro v italijanskem parlamentu, potem, ko zaspí trozveza, zopet nabujška mlado kraljestvo do kake velike narodne akcije proti Avstriji, saj ima to pomirjenje, da Italija ne treba družega, nego da je tepena na kopnem in na morju, pa je dobila zopet kako provincijo!

Zadnji dnevi niso dokazali nikakor, da bi bil Trst še vedno la fedelissima. Le niže ljudstvo je rešilo patrijotiško avstrijsko čast s tem, da je pokazalo pesti izdajalskim društvom signorov. Infamna laž je torej trditev, da Trst se ima zahvaliti le Slovincem, da je bilo na trgih batalijonov z nabasanimi puškami.

To je tisto navadno zavijanje resnice, kakoršno je v navado liberalnim listom. Stvari v dnevnih žalosti so bile jasne tako, da jih le tepec ne more poznati in le malopridnež zavijati.

Člankar opisuje na drobno ves postanek izgredov ter dokazuje, da je le nesramno vedenje irredentovcev izzvalo grozno ogorčenje ljudstva.

Marsikako laž sem že videl — pravi člankar — od strani zakotnih žurnalistov, ali tako nerodnega in neumnega zavijanja pa še, ne kakoršno je bilo ono v »Tagesposti«.

Le smejati se mora človek paraleli, ki jo je napravil dopisnik »Tagesposte« med aspiracijami Slovincem in tržaško irredento. Kakov nesrečni nezmisel! Narodil Slovincem in Petrograd! To je pač le plod splošno-nemške norosti, ki si domišlja, da bi morala vsa nemška plemena od sovernega predgorja pa do sette comuni onkraj alp, gravitirati v Berlin.

Smešna je opazka, da namestnik obiskuje slovenske veselice in plese o pustu. Namestnik in oblasti bi jednostavno ne umeli svoje službe, ako ne bi sledili povabilom tudi tega narodnega dela prebivalstva.

Na očitjanje, da »Triester Zeitung« prijazno poroča o slovenskih koncertih, odgovarja »Grazer Extrablatt« in zaključuje s tem svoj članek nastopno:

Mi pa bi že našli vzrok za moralčno umevanje »Triester Zeitunge« o slovenskih kulturnih stremljenjih. Spominjamo se predobro, kako je uboga nemška kri glavnega urednika tega lista, dra. Aleksandra Dorna, tekla po tržaškem tlaku, ko je na čelu velikega števila avstrijskih patrijotov — in med temi tudi Slovincem — korakal na neki pojav udanosti. Te krvi gospoda Dorna in njegovih sotrpinov so pa pozabili irredentovski metaleci bomb, ki so se bili zvezali z italijanskimi zavratno-morilskimi anarhisti, da bi spravili v nevarnost posvečeno, vsem Avstrijeem sveto glavo našega dobrega, ljubljene-ega cesarja. Oberdank in njegovi solopovi so bili napojeni iz iste moralške mlakuže, kakor pro-

kleti morileci Carnota, Canovas del Castilla, in naše jedine cesarice Elizabete.

Politiške in — da ostanemo moderni — narodno radikalne stranke, ki se vežejo takim ostudnim izvržkom človeštva, so canaille in treba postopati ž njimi en canaille.

To naj si zapiše za uho gobee v redakciji »Tagesposte«.

Res, poštena lekeija je bila to!

Iz zlate Prage.

(Izv. dopis.)

17. oktobra 1898.

II. Nagodba, nagodba — kadar si izrekel to besedo v navzočnosti kakega češkega poslanca, izpreleta ga mráz in groza. Ni čuda! Kajti, ali je tako dolgo že od tega, kar so se sklepale v starodavnem Nymburku znane nymburške resolucije, katere so pozneje postale podlaga obnovljenemu mladočeškemu programu in katere so razglašale neizprosno sovražstvo, britek boj zoper centralistični Dunaj? Ali je mari to že tako dolgo, kar so »Narodni Listy« v imenu naroda češkega in njegovih poslancev obetali najstrožjo, najogorčenejšo opozicijo dunajski vladi, ako v kratkem ne ustreže 32 zahtevam, kakor so jih formulovali češki poslanci in jih oddali Badeniju, bivšemu ministerskemu predsedniku, ki se je izrazil, da — že prouči češko vprašanje?! Oh, ne, to je bilo še le lani!... A odkod taka izprememba, da bi z ozirom na dejstvo, da so Mladočehi dandanes faktično identični z Staročehi (primerjaj izvolitev Staročeha mladočeškimi poslanci in razne dopise mladočeških poslancev v staročeske liste!) skoraj lahko navajali besede Hamleta, katere govori svojemu očimu, kralju: »Oče in mati sta mož in žena; mož in žena sta jedno meso; torej moja mati.« — Z isto pravico, kakor Hamlet kliče očma za mater, ker sta jedno, smemo danes že opustiti razločevanje Starih in Mladih in pisati samo o Čehih.

A začel sem o nagodbi!

Često so češki volileci in nevolileci pozivali svoje poslance, naj se izrazijo, kakšnih mislij so o nagodbi. In zastopniki narodove volje so izjavljali čisto, da je take, kakor je bila doslej, ne vzprejmo za nobeno ceno, da raje odstopijo in prepuste prostor drugim, nego da bi tako zanemarjali koristi svojih. Ko pa je sel dr. Kaizl na ministerski sedež, čulo se je vedno manje takih izjav; pač pa se je na razne pozive odlašalo in se še odlašalo od časa do časa, češ, tedaj in tedaj razložimo in objasnimo svoje stališče. Danes smo že menda zelo pri koncu z odlašanjem; odločilni trenotek se bliža — in — dr. Kaizl se je baje izjavil, da nagodbe dosti izpremeniti ne bo možno. Zakaj pa se odlašajo? Morda zato, da bi se ljudje polagoma navadili sedanje politike čeških poslancev, da bi se potem ne zavzemali preveč, če bi se vsprejela nagodba, ki hi niti od daleč ne ustrežala zahtevam Cislajtanije, posebej pa še bogate Češke, Moravske in Šlezke.

Sedaj še zaslišimo včasih kak samostojen glas o tem. Zadnjič je izpregovorilo »druženi češki« zemědělců. To je zahtevalo, naj se doseže pred nagodbo z Ogersko poštena sprava na Češkem med obema narodoma; naj se uvede kilometrova tarifa v vsej državi; kvota naj se zviša Ogerski; predlogi nagodbe naj se oddeló od predlog, tičočih se povikšanja užitniških davkov, za katere češki poljedelci ne morejo biti in češki poslanci ne glasovati zanje; mlinarski red z Ogersko naj se odpravi.

No, morda je bil to poslednji opominjajoči glas v zadnjem času in še ta — bo kmalu pozabljen. Torej — odložimo!

Ako bodo pa češki poslanci v resnici glasovali za ne dosti izpremenjeno nagodbo, potrdé le še bolj že zgorej omenjeni izrek, da sta Staročeh in Mladočeh istovetna pojma. A še več: potrdé s tem tudi, da je bil razvitek ali bolje propad obeh strank čisto jednak, izvirajoč iz nedoslednosti v postopanju.

Dr. Fr. L. Rieger je govoril 25. oktobra 1897. v zboru kraljestva češkega: »Gospoda, mi stojimo pred velevažnim obratom stvari v našem narodnem in državnem življenju. Doslej je bilo Češko samostojen člen avstrijske države. V tej državi, pravim, je bilo češko kraljestvo samostojna

osebnost, s posebnim svojim državnim pravom. Sedaj pa se naj ta stvar temeljito izpremeni: avstrijsko cesarstvo se naj razdeli na dve državi in v jedni izmed teh naj se utelesi kraljestvo češko in izgubi tako svojo samostojno pravno osebnost; v avstrijskem cesarstvu naj nastane nova država, o kateri še ne ve nihče, kako naj se imenuje. V tako državo vstopiti, pomenja odreči se vsemu, kar smo podedovali po naših očetih, na kar smo ponosni... Takrat so Staročehi glasovali zoper nagodbo, deset let potem tudi in leta 1887. so bili zanj o. Ali niso delali Mladočehi do pičice tako — seveda s tem razločkom, da niso še toliko časa na krmilu? Usojenih imajo še malo let, pa se poréče: »Fuius Troes, Fuit Ilion... Ta doba se jim je nekoliko podaljšala s tem, da so se ostanki staročeske armade spojili z njihovo. Toda Staročehi so danes že tako stari, da padajo v zaton, njih število postaja redkeje... In kaj potem? Aura popularis je tako nezanesljiva stvar, da jedva, jedva vzdržuje več let koga na površju. Vidimo to na Češkem, Slovenskem — povsod...

Politični pregled.

V TRSTU, dne 21. oktobra 1898.

Še o italijanskih podanikih. V uvodnem članku zadnjega izdanja smo načrtali v glavnih potezah vse lepe čednosti onih Italijanov, ki se vsako pomtad kakor kobilice usuvajo iz lačnega »raja Evrope« v te naše kraje, ki sicer niso raj, vendar pa tako vabljivi, da ne moremo odvrnati od njih in ne moremo tistih — sitnih in nadležnih kobilic. Dokazali smo po načinu življenja teh italijanskih priseljencev, po njih splošnih narodnih svojstvih, po njih nevhvalečnosti do dežele, ki jim skazuje dobroto, da so to gostje, ki nam ne morejo biti dobrodošli. Dokazali smo, da to niso gostje, ki bi se zadovoljili s tem, da žive poleg nas, ampak ki hočejo, da bi mi ne živeli poleg njih. Kdo se ne spominja basni o ježu in lisici? Tudi ti ljubi gostje imajo svoje bodice, katerimi nas zbadajo in zbadajo, dokler nas ne iztisnejo — iz naše dupline.

Vse to smo povdarjali že v našem članku, da bi dokazali vladi, kako je vse lepo, ako se govori o dolžnem varstvu tujim podanikom, o dolžnem spoštovanju do tujcev, o dolžni satisfakciji, o človekoljubju in kar je več takih lepih stvari, da pa imajo te stvari vse drugačno lice na trdih tleh resničnega življenja in faktičnih odnošajev, ter da je to, kar tako grozno lepo zveni v ministerskih govorih, čisto v nemilem nasprotju s potrebami onih, ki se v potu svojega obraza pehajo za vsakdanji kruh. Ne zahtevamo sicer, da bi gospod ministerski predsednik kar odstopil — no, kako bi rekli hitro?! — od — — — svojega idejnega naziranja o načinu, kako urediti razmere v naših pokrajinah med domačini in italijanskimi tujci. Mi vemo, da ga vežejo obziri na — pogodbe in dogovore; in zdi se nam celó, da ga vežejo poleg teh ozirov tudi dogovori, katerih sicer ne poznamo — ali marsikaj, kar nas boli v kosteh, nas vedno sili misliti, da je vendar-le nekaj, kar se skrbno odteza javnemu znanju!!

Vse to smo povdarjali že, ali nečesa še nismo omenjali, kar je v dragocen prispevek za označenje onih tujih življev, ki so od nesrečne smrti nepozabne cesarice sem predmetom našim tožbam in rekriminacijam, a tudi obrambnim govorom gospodov ministrov.

Značilna črtica za italijanske podanike, in prispevek k dokazu, da so ti ljudje na gospodarsko škodo domačega ljudstva in državne uprave — da so torej živelj še bolj poojstrujoči gospodarske in socialne ostrosti — je poleg tega, da ti ljudje služijo med nami mnogo denarja, da ne puščajo ničesar tu in pošiljajo vse domov v Italijo, da so torej pravi kanal za odvajanje denarja iz dežele, kar vse je gotovo velika neugodnost se stališča racijonelne nacionalne ekonomije — povrh vsega še ta, da ti neljubi gostje tirajo svojo nesramnost še tako daleč, da se slednjič, vračajoči se domov, kaj radi poslužujejo lepe in koristne ustanove za odpravljanje nevšečnih gostov, da se dajejo izgnati — per šub —, da se dajejo torej na stroške te države odpravljati do meje.

Tudi na to lepo čednost italijanskih podanikov smo hoteli opozoriti gospoda grofa Thuna. Po

tem diznem izrabljanju rečene žalostne ali potrebne naprave, lahko sodijo merodajni krogi, da ni bila baš srečna ona ura, ko so sklenili z Italijo dogovor o medsebojnem podpiranju bolnikov. V prvo kriči že dejstvo, da iz Avstrije v Italijo odhajajo skoro samo imoviti ljudje, iz Italije v Avstrijo pa skoro sami siromaki, da bode torej Italija le redkokedy prihajala do tega, da bi morala oskrbovati kakega Avstrijca. Po gornjem izgledu pa lahko sodimo, kako se bode godilo Avstriji z laškimi »bolniki«. Kar trumoma bodo hiteli na naša tla, v trdni nadi, da se že najde tu kaka »bolezen« in potem — avstrijska država, redi ga!! Kako drago je vendar za nas to nesrečno italijansko prijateljstvo: njemu se žrtvujeta mir in zadovoljnost najljubljenejšega življa v deželi, njemu na uslugo morata trpeti materialno škodo prebivalstvo in država, njemu na ljubo se vzdržuje tu že leta uporen komunalen zistem, kakoršnega ne bi trpela nobena druga država ni mesec dnij!

K položaju. V »Politiki« čitamo, da so razprave med vlado in večino stopile v odločilni stadij. Akeija Čehov da se vrši paralelno z akeijo Jugoslovanov, tako, da je odvisno od posrečenja ali ponesrečenja pogajanj z Jugoslovani, da-li se sklene dogovor med vlado in Čehi. Bog dal, da bi bilo res tako. To bi bil pravi pojav vzajemnosti.

Ne da bi hotela podcenjevati važnost posamičnih postulatov, vendar meni pražka »Politika« — in temu menenju pritrjujemo tudi mi —, da bi bilo za nas veliko nujneje, da dobimo parlamentarno ministerstvo, ker bi potem lahko odločilno vplivali na razmere v Avstriji.

Temu menenju ni možno oporekati. To nam ne more dati nikake garancije, ako nam to ali ono ministerstvo, ki ni naše, dovoli kaj, prisiljeno v to od razmer, ako pa ostane stari zistem, ki more na drugi strani stokrat paralizovati, kar je dala vlada v trenutku stiske?!

Le potem, ako dobimo vlado, ki bo meso od našega mesa, moremo se obdati garancijami za bodočnost. Zato smo tudi mi tega menenja: parlamentarno ministerstvo naj nam dajo, ki bo brez-pogojno stalo na programu desnice, in v tem ministerstvu naj bodo primerno zastopani tudi Jugoslovani! Če bode ministerstvo res zavzeto za enakopravnost, ako bode vlada sama od sebe jela dovajati to točko do uresničenja — ne da bi jo morali pehati — potem se nam ne bode bati, da bi se ne uresničili vsi naši postulati, zlasti za nas Slovence, ko se veliki del naših zahtev da izvesti administrativnim putem.

Iz brzojavk v ljubljanskih listih posnemamo, da je grof Thun ozlovoljen na »nekater« liste. Za danes se vzdržujemo vsake opazke, z čemer pa ni rečeno, da ne spregovorimo, kakor nam je navada govoriti — brez vsacega ozira — ako nam poreče razsodnost naša, da s tem koristimo stvari. Ako ne, pa ne!

Ker postaje jasneje in jasneje, da obstrukcija ni odnehala, ampak da je le zamenjala prejšnjo brutalno obliko z salonsko, to je, da so namesto pesti stopili neskončni govori, širiti so se začele govorice, da bode državni zbor skoraj odložen ter da se nagodba završi na podlagi § 14.

Pos. Biankini (Dalmatinec) je izstopil iz »Slovenske krščansko-narodne zveze«.

In tako z gracijo dalje. Iz brzojavke v »Slov. Narodu« posnemamo, da se je včeraj na višem sodišču v Gradcu vršila razprava, na kateri je navstala prava rabuka v navzočnosti višega državnega pravdnika. Ljubljanski odvetnik dr. Stor je zahteval slovensko razpravo. Senat je odklonil to zahtevo, dr. Stor pa je vzle večkratnim opominom predsednika Ledeniga le slovenski govoril. Ledenig mu je rekel: Prosim, poslužujte se nemškega jezika, da bom vsaj vedel, kaj moram protokolirati. Stranki gg. Luka Tavčar in Ivan Tavčar sta zahtevali, naj se zaslišita v slovenskem jeziku. To se je zgodilo in so njiju izpovedi tudi slovenski protokolirali, dasi, kakor je rekel predsednik Ledenig, še ni ukaza od zgoraj.

In tako z gracijo dalje. Pravosodni minister na Dunaju zatrja slovenskim deputacijam, da je stališče slovenskih odvetnikov nasproti višemu deželnemu sodišču v Gradcu povsem pravilno; ministerski predsednik grof Thun zatrja na Dunaju, da obsoja postopanje višega deželnega sodišča v

Gradcu z slovenskim jezikom — v Gradcu pa ostajajo lepo z gracijo dalje na tistem stališču, ki je dijamentralno nasprotno pravilnemu slovenskemu stališču, ter nadaljujejo z gracijo prav tisto postopanje, katero je na Dunaju obsojal grof Thun, ter se še ponašajo, da z Dunaja ni došel nikakov ukaz.

Potem pa naj bi človek ne pisal »deplaciranih« člankov!

Dopolnilna volitev. Na ožji volitvi za kmečke občine Pisek na Češkem je bil izvoljen kandidat stranke agrareev Ratay proti češkemu radikaleu Klečandi. Prvi je dobil 224, drugi 175 glasov. To skupino je zastopal popred pokojni Vašaty.

Ta izvolitev je simptomatična, ker priča, da češki kmečki volilec niso baš prijazni pogodbi z Ogersko.

Domače vesti.

Odbor pol. društva »Edinost« bo imel svojo sejo jutri zvečer ob 7. uri v prostorih »Del. pod. društva«.

Maša zadušnica. Jutri, v soboto dne 22. t. m. ob 9. uri predpoludne služila se bode v Barkovljanski župni cerkvi sv. maša za pokoj duše gospe Regine udove grofice Nugent. Po sveti maši razdeli tamošnji g. župnik Ivan Černe 100 gl. med uboge Barkovljanske župnije, podeljene mu v ta namen po sinu pokojne grofice, Lavatu grofu Nugent-u.

Nova župnija se je ustanovila v Žabnici pri Škofjiloki, ki bode obsežala vasi Spodnje Bitnje, Šutna, Formahe in Dorfarje.

Kdo so tujei v tej deželi? To je že stereotipna fraza po italijanskih listih in v govorih laških poslancev, kadar se bavijo z našimi narodnimi stremljenji: »vsega so krivi »tujei«, došli z gorā sem doli, »oni jedine sejejo narodni nemir«.

Italijanski srditeži so si priredili prav jednostaven diktum: kar ne pripada progressovi stranki, to je tujee, a kar pripada k njim — in bodisi da je došlo iz devete dežele — to je častivreden »citadin«.

Resnica pa je vendar le ta, da poleg nemških radikaleev Schönererjeve barve in onih, ki slede temu možu tudi proti lastni volji, je stranka naših Italijanov jedina v Avstriji, v kateri imajo prvo besedo resnični tujei in ki se oslanja najbolj na tuji, tej državi sovražni živelj.

Ako bi bilo res, da slovensko stranko na Primorskem vodijo le »tujei«, italijansko pa le domačini, potem pa ne umemo, kako je to, da smo mi ostali tako hladni in brezbrizni, ko je nedavno izšla vladna naredba proti tujim agitatorjem na shodih in v društvih! Po zdravem razumu vsaj bi morali soditi, da je ta naredba zadela do živega one, ki se oslanjajo na tuje agitatorje. A mi smo ostali mirni in nismo kazali ni znamenja kacega vznemirjenja, kako to? I kako? Tako, ker mi nimamo tujih agitatorjev, ker nas vodijo pošteni, avstrijski domačini.

Vspenjali pa so se od jeze in protestov neke drugje! In čudno: radi naredbe proti tujcem so ropotali najbolj oni, ki navadno kriče proti »foreštom« v deželi! Italijani in Nemci so naj-gnusneje kričali proti rečeni naredbi. Pes pa cvili — kolikor vemo — tedaj, kadar si njemu stopil na rep, ne pa tedaj, ko si stopil komu drugemu!

Kdo so torej tujei v deželi?!

Stara pesem! Pišejo nam: Leto je minolo, kar ste se oglasili proti lahonskemu »Independentu« oziroma proti onim, ki zlorabljajo uradne tajnosti ter jih pred dovoljenim časom obešajo na veliki zvon »Independentovih« neodrešencev.

Koliko je pomagalo to protestovanje, je razvidno iz tega, da isti »Independent« zopet prinaša sodne stvari, katerih bi ne smel nihče vedeti do dneva, določenega v to.

Te dni sem čital, kako omenjeni list vse ve o preiskavi g. Plesa! On vam našteva vse podrobnosti, o katerih si je tožko misliti (njim ni težka nobena stvar. Op. stavčeva!) da bi bile — izmišljene. Vsakako pa si ohranim to »Independentovo« sodno preiskavo ter jo porabim na dan razprave, ker edino tako lahko izvem, v koliko je ista resnična. Zakon.

Prijatelj Slovencev! Pišejo nam: Te dni je šla neka slovenska gospa svojim služabnikom

kupovat kuhinjskih potrebščin in sicer v delavnico-prodajalnico kleparja v ulici Caserma, v bližini kavarne »Tedesco«. Gospa je govorila s kleparjem nemško, svojim služabnikom pa slovensko. Ko je klepar čul slovensko govorico, je rekel, obrnen proti slugi: »Kaj govorite ta grdi, gnusni jezik.«

Gospa si je bila že odbrala potrebno, toda, ko je slišala, kaj je rekel drzni klepar, se je obrnila lepo ter odšla, pustivša Lahona z dolgim nosom!

Ko je videl poslednji, kaj da je skupil za svoje drzne besede, je kar prebledel in zijal za odhajajočo gospo!

To sem napisal zato, da omenjenega pokažem v njega pravi podobi našemu narodnemu občinstvu. Oni naši soboriteljci pa kličem: Živela! Le tako naprej!

Brejski.

Umrl je danes v tukajšnji bolnici deželni poslanec istrski, Nikolaj Venier. Bilo mu je 57 let.

Veliki koncert pevskega društva »Kolo« bode dne 18. decembra t. l. Na tem koncertu nastopi prvokrat veliki tamburaški zbor »Kola«, ki šteje 58 tamburašev in tamburašev, ter se bode pel mej drugim že prijavljeni krasni mešani zbor »Ljubici«. — Toliko na znanje bratskim društvom kakor tudi slavnemu občinstvu. Odbor.

Nova ustanovljena gospodinjstva šola kmetijske družbe kranjske se je otvorila v Ljubljani s primerno slavnostjo. Prostori so lepi in jako primerni. Človek se mora kar čuditi, kako mnogostranski deluje kmetijska družba kranjska za javni blagor in napredek. Kdo bi se mogel vzdržati malicioznega nasmeha, ako misli n. pr. na delovanje naše — »agraria«?!

Dvignjenje ostankov »Danae«. Po dveurnem delu s pontoni na par so dvignili včeraj ostanke potopljene francoske ladije »Danae« ter postavili na kopno na pomolu Sta. Teresa. Les, kolikor ga je še, se je ohranil dobro, da-si je 86 let ležal v morju. Vrednostnih stvari se ni našlo nikakih na dnu ladije.

Iz bolnišnice je zbežal neki Maksimiljan Grimani. Siromak je bolan na umu. Oblekel se je v obleko postrežnikov. Grimanija — ki je bil nevaren blaznencev — so ujeli orožniki v Materiji, a dva močna mladeniča sta ga privela zopet v tržaško bolnico. Grimani je že v Aleksandriji, od koder so ga poslali, smrtno ranil nekega človeka, tako, da je sledila smrt. Tudi v tržaški bolnici je že napal zdravnika dra. Jeseruna.

Nesreča v Škocijanu. Pišejo nam od tam: Dne 19. t. m. narasla je tukajšnja reka tako na visoko, da je pokrila mline. — Pred uhom pod Škocijan bilo je pravo jezero. — V veliki in mali dolini penili so se valovi, da bi človek mislil, zdaj pa zdaj morajo se zrušiti vsi otoki.

Anton Ambrožič, ki ima v zakupu mlin v »Oknah«, se je nabajal ravno v gostilni v Škocijanu, ko je začela Reka rasti. — Bil je vinjen. — Obveščen, da voda raste, hitel je po krajši, strmi stezi proti mlinu, da reši pred deročo vodo, kar je bilo v mlinu. Steza vodi nad globoko strmino. Ker pa se mu je spodrsnilo zletel je kaceh 10 m. v globokino. Razbil si je vso glavo, tako, da so sledovi možganov ostali po skalovju. Zapustil je udovo in šest nepreskrbljenih otročičev v največi revščini. — Bog se usmili!

Iz-pred dež. sodišča. Včeraj so bili obsojeni: 33-letni težak V. C. iz Trsta radi javnega nasilstva na 18 mesecev ječe. 18-letni mehanik V. P. iz Grafenberga radi tatvine na 4 mesecev; 17-letni natak L. B. iz Hartberga radi tatvine na 6 mesecev; 16-letni najenec na parniku, R. M., in 19-letni I. B. oba vajenca na parniku ter 26-l. pomorščak B. S. so dobili vsaki po dva meseca radi tatvine; radi istega zločina sta bila obsojena 47-letni I. P. iz Dekani in 68-letni I. K. iz Trsta, prvi na 6, drugi na dva meseca ječe.

Mož, ki deli zlatanine. Te dni je krožil po mestu, na železniških vozeh, po javnih lokalih, neki nepoznanec, ki je povsodi ponujal in razsipal zlatanino: prstane, igle itd. Kmalo je doznala policija, da je nesrečnež zblaznil in ta se zove Julij Faecchini Grilli. Isti je v 36 letu in trgovec iz Ravenne Italiji. V hotelu »Nazionale«, kjer je bival, so našli kave in smotk, katere stvari je bil nakupil blaznencev. Agent policije Cumin je zbral vse one stvari, katere je nesrečnež delil. Tako je neki lrgovec vrnil bankovec za 100 goldinarjev.

100.000 kron 25.000 kron in 10.000 kron
so glavni dobiki velike jubilejske razstavne loterije. Opo-
zarjamo naše čitatelje, da se ti dobiki izplačajo tudi v
gotovini z samo 20% odbitkom.

Koledar.

Danes v petek 21. oktobra: Uršula, d. muč.; Hilarijon opat.
Jutri v soboto 22. oktobra: Kordula, d. m.; Saloma.

Solnčni: Lunin:
Izhod ob 6. uri 38 min. Izhod ob 1. uri 22 min.
Zahod „ 4. „ 51. „ Zahod „ 9. „ 30 „

Ta je 43. teden. Danes je 293. dan tega leta, imamo
torej še 72 dni.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 21. Danes se je dogodil drugi slu-
čaj smrti vsled kuge. Umrli je namreč strež-
nica, ki je bila o postelji na isti grozni bolezni
umrlega sluge Bariša. Tudi zdravnik dr. Müller,
ki je zdravlil rečenega, je obolel nevarno.

Dunaj 21. Nj. Velič. se je povrnilo danes
zjutraj iz Budimpešte.

Dunaj 21. Z ozirom na prihod ruskega mi-
nistra za vnanje stvari, grofa Muravijeva, se je
povrnil na Dunaj iz Galicije tudi grof Goluchov-
ski. Poslednjega je sprejel cesar danes dopoldne.

Dunaj 21. Vseh 19 italijanskih poslancev je
obljubilo, da bodo glasovali za nagodbo.
V poplačilo jim je vlada zagotovila poleg dru-
gih koncesij, drugo železniško zvezo s Trstom.

Dunaj 21. Ruski minister za vnanje stvari
pride na Dunaj radi konference za razoroženje, da
izve tu, da-li se Nj. Veličanstvo pridruži ideji
razoroženja.

Praga 21. »Politik« javlja, da se potrja
vest o umirovljenju namestnika štajerskega ter da
pride v Gradec za namestnika deželni predsednik
Kranjske, baron Hein. Kandidati za predsednika
v Ljubljani da so: Grof Pace predsednik najvi-
šega računišča, Truxa, vitez Pavič (sedaj podpred-
sednik namestništva v Zadru) in svetnik na na-
mestništvu v Trstu, baron Conrad.

Pariz 21. Kakor javlja »Echo de Paris« iz
Bresta, se nadaljujejo odredbe za utrdbo obrežij.
Armada na kopnem odda 400 dobrovoljcev za mor-
nariško pehoto in artilerijo.

London 21. »Times« javljajo iz Kaneje, da
se po odhodu turškega vojaštva odstavijo vsi turški
uradniki. Če bi pa ne hoteli zapustiti svojih mest,
spravijo jih skupno z njih svojeci na parnik ter
jih odvedejo v drugi kraj.

Carigrad 21. Vojnemu ministru in ministru
mornarice je podeljen veliki križ francoskega reda
častne legije.

Najnoveja trgovinska vest.

New-York 20. oktobra (Izv. brzjav.)
Pšenica za oktober 76½, Koruza za oktober
38½, Mast 545.

ZALOGA POHIŠTVA

trdke

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Via Riborgo 21 in Piazza Rosario 2
(šolsko poslopje).

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov
lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal,
vsakovrstnih slik, žimnic in pogrinjaj. Na
zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in fran-
ko. Naročeno blago se stavlja na parnik,
ali na železniško postajo, ne da bi za to
računil stroške.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaela Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in spre-
jemnice, žimnic in peresnic, ogledal in železnih
blagajn, po cenah, da se ni bati konkurence.

„SLOVENKA“

Glasilo

slovenskega ženstva.

Izhaja v Trstu

kakor priloga „Edinosti“ vsako drugo soboto.

Naročnina znaša: Za nenaročnike „Edinosti“ za
vse leto 3 gld., za naročnike „Edinosti“ pa 2 gld. —
Rokopisi naj se pošiljajo uredništvu „Slovenke“, na-
ročnina pa upravništvu „Edinosti“, ulica Molin piccolo.

Dolžnost in ponos vsake rodoljubne Slovenke
bodi, da je naročena na ta edini leposlovni list na-
šega ženstva ter da ga priporoča o vsaki priliki svojim
prijateljicam in znankam. — Slovenke! Delajte na to,
da se ta vaš list vspne do zaželjene višine, da se
razširi tako, da nijedna hiša ne bode pogrešala tega
lista. Vsak uspeh „Slovenke“ bode jasn dokaz za-
vednosti in napredovanja slovenskega ženstva.

Spiritus sinapis compotusis

ALGOFON.

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd.
Steklenica z navodilom stane le 20 nvč.
ter se dobiva jedino le v lekarni

PRAXMARER (Al due Mori) Piazza grande TRST
Paziti na ponarejanja.

Cvet proti trganju.

(Liniment caspici).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostibolu,
ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nv
Razpošilja z obratno pošto najmanj dve stek. nci

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“
Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

Mlekarna St. Peter

proda se prostovoljno

z vso pripravo in firmo.

Pogoje poizve se pri

Franu Geržina

v St. Petru na Krasu.

TEODOR SLABANJA

srebrar

ulica Morelli 12 v GORICI ulica Morelli 12

priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim pred-
stojnikom svojo delavnico za izdelovanje **cerkvene**
posode in orodja. Staro blago popravi, pozlati in
posrebr v ognju po najnižji ceni. Da si pa zamorejo
tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovin-
skega blaga, olajšuje jim to zgorej omenjeni s tem,
da jim je pripravljen napravljati blago, ako mu potem
to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n.
gospod naročevalec sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštnine prosto!

Carl Greinitz Neffen,

Na Corsu št. 33. * podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo,
traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje
in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitenga železa,
vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč,
peči in štedilna ognjišča,
kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne,
nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

„EDINOST“

Glasilo političnega društva „Edinost“
za Primorsko.

Izhaja v Trstu dvakrat na dan razun nedelj in praznikov.

Zjutranje izdanje izhaja ob 7. uri zjutraj, večerno pa ob
7. uri zvečer. O ponedeljkih in po praznikih izhaja prvo
izdanje ob 9. uri popoldne. — Naročnina znaša: Obe izdanji gld. 21.—; samo večerno izdanje gld. 12.—;
(poslednje zadostuje za naročnike popolnoma). Posamezne številke stanejo: Zjutranje izdanje 3 kr., večerno 4 kr.

V Trstu se razprodaja „Edinost“ po tobakarnah v teh-le ulicah in trgih:

Piazza Caserma št. 2. — Via Molin piccolo št. 8. — Via S. Michele št. 7. — Ponte della Fabra. — Via Rivo
št. 30. — Campo Marzio. — Via delle Poste nuove št. 1. — Via Caserma št. 13. — Via Belvedere št. 21.
— Via Ghega št. 2. — Volti di Chiozza št. 1. — Via Stadion št. 1. — Via Acquedotto. — Via Istituto
št. 18. — Piazza Barriera. — Via S. Lucia. — Piazza Giuseppina.

V okolici se prodaja:

Na Greti pri gosp. Pogorelcu, v Šklednju pri gosp. Antonu Sanein (Drejač) in pri Sv. Ivanu pri gosp. Ani
vdovi Gašperšič. — Izven Trsta prodaje se „Edinost“ v Gorici v tobakarni g. Josipa Schwarz v Šolski ulici.

Slovenoi! Naročajte, podpirajte in širite med rodoljubi to glasilo tržaških Slovencev,
katerega program je v prvi vrsti ohranitev in razvitek milega nam slovenskega naroda na
tržaškem ozemlju in bramba nam zakonit zajamčenih pravic.

Rojaki, uvažujte naše geslo: „V ednosti je moč!“

Zadnje žrebanje jutri

1. glavni dobiček	100.000	kron	vreden
2. glavni dobiček	25.000	„	„
3. glavni dobiček	10.000	„	„

v gotovini z odbitkom 20%

Dunajske srečke po 50 nč. priporočajo: Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Mandl &
Comp., „Mercurio Triestino“, Ig. Neumann,
Giuseppe Zoldan in Enrico Schiffmann.